

Kirazda Meyve Çürüklüğünün Nedenleri

Автор(и): проф. Мария Боровинова

Дата: 29.05.2022 Брой: 5/2022

Meyve çatlamasını takiben, çürümenin ana nedenlerinin erken kahverengi çürüklük – *Monilinia laxa*, geç kahverengi çürüklük – *Monilinia fructigena*, gri küf – *Botrytis cinerea*, Alternaria meyve çürüklüğü – *Alternaria alternata* olduğu tespit edilmiştir. Rhizopus çürüklüğü – *Rhizopus stolonifer* ve acı çürüklük – *Glomerella cingulata*'dan kaynaklanan daha az zarar da gözlemlenmektedir.

Alternaria meyve çürüklüğü – *Alternaria alternata*

Alternaria meyve çürüklüğü, zararlılar tarafından yaralanmış veya yağış sonrası çatlamış meyvelerde gelişir. Başlangıçta meyvelerde kahverengi çürüklüğe çok benzeyen, ancak çürümüş kuru dokunun mantarın zeytin-siyah miselyumu ile kaplanmasıyla onlardan ayrılan yuvarlak kahverengi lekeler belirir. Çürüyen kısım genellikle çöküktür. Çok sıklıkla, döllenen yumurtalıklar da mantar tarafından saldırıya uğrar.

Gri küf – *Botrytis cinerea*

Enfekte olmuş meyvelerde açık kahverengi, sulu bir leke belirir ve bu leke gri bir küfle kaplanır. Gri küf en sık olarak yaralanmış meyvelerde gözlemlenir.

Olgunlaşma dönemindeki yağışların neden olduğu çatlama kayıplarını ve dolayısıyla meyve çürüklerini dolaylı yoldan azaltmak için şunlar önerilir: dayanıklı veya çatlamaya karşı az duyarlı çeşitlerin dikilmesi; CaCl₂, RainGard, SureSeal ile ilaçlama, ağaçların üzerinin kapatılması.

Dayanıklı veya az duyarlı çeşitlerin dikilmesi

Meyve olgunlaşması sırasında sık yağış alan bölgelerde dayanıklı veya çatlamaya karşı az duyarlı çeşitler dikmek çok önemlidir. Çeşitli Avrupa ülkelerinden bir dizi yayında, Lapins, Regina, Sam, Germersdorfer, Merton Marvel, Castor, Kordia çeşitleri çatlamaya karşı az duyarlı olarak belirtilmiştir. Bazı çeşitler için farklı ülkelerde ve yetiştirme koşullarında elde edilen çelişkili veriler bulunmaktadır. Küstendil Tarım Enstitüsü'nde yürütülen çalışmalar da Bulgaristan'da yetiştirilen çeşitlerin çatlamaya karşı farklı hassasiyete sahip olduğunu tespit etmiştir. Yıllar önce incelenen çeşitlerden, erkenci çeşitler arasında çatlama direnci en iyi olan Ranna Cherna Edra, orta mevsim çeşitler arasında – Sue, Merton Premier, Hebros ve Pobeda, ve geççi çeşitler arasında ise – Somerset'tir.

CaCl₂ ile ilaçlama

Çatlama sorunu olan çeşitli ülkelerden, CaCl₂ ile ilaçlamanın çatlamış meyve yüzdesini azalttığını gösteren veriler bulunmaktadır. Genel olarak, meyve olgunlaşma döneminde %0.5 CaCl₂ ile üç ilaçlama yapılması önerilir.

Kalsiyum içeren yaprak gübreleri de önerilmektedir – Vuxal Calcium – dekar başına 500–600 mililitre, 150 litre ilaçlama çözeltisi ile uygulanır. Üç ila dört uygulama yapılır, ilki hasattan yaklaşık 8 hafta önce gerçekleştirilir. Vuxal Calcium üreticisine göre, bu yaprak gübresi kirazda yaygın olarak kullanılan pestisitlerle uyumludur.

Bordo bulamacı ile ilaçlama

Bordo bulamacının meyve çatlamasını azalttığı uzun yıllar önce tespit edilmiştir, ancak bu olumlu etkinin iki elementten hangisine – kalsiyuma mı yoksa bakıra mı – bağlı olduğu belirlenememiştir. Bu ilaçlamanın bir dezavantajı meyvelerin kirlenmesidir, ki bu bazı uzmanlara göre meyvelerin yıkanmasıyla giderilebilir.

Gibberellik asit ile ilaçlama

Bir dizi yayında bir veya iki gibberellik asit uygulaması önerilmektedir, ancak uygulama sonuçları çelişkilidir. Bazı denemelerde çatlamayı azaltırken, ABD'nin Oregon eyaletinde ve İngiltere'de East Malling'de yürütülen diğer denemelerde, gibberellik asit ile ilaçlamadan sonra ilaçlanmamış kontrole kıyasla daha güçlü bir meyve çatlaması tespit edilmiştir.

RainGard ile ilaçlama

Bu ürün yağ asitleri, bitki esterleri, emülgatörler ve su içerir. Püskürtüldüğünde meyve kabuğu üzerinde, yağmur suyunun nüfuz etmesine karşı bir bariyer görevi gören ve böylece çatlamayı önleyen bir film oluşturur. Dört ila beş uygulama önerilir, ilki meyveler "saman rengi"ne döndüğünde veya saman-sarısı renge döndüklerinde, geri kalanları ise 7-10 gün aralıklarla yapılır. Bu ürünün çatlamayı %50 oranında azalttığı tespit edilmiştir.

SureSeal ile ilaçlama

Stearik asit, selüloz ve kalsiyumun bir kopolimeri olup, kiraz meyveleri üzerinde bir biyofilm oluşturur ve onları çatlamaya karşı korur. Çift ilaçlama önerilir – hasattan 4 ve 2 hafta önce.

Ağaçların üzerinin kapatılması

Ağaçlar, üzerine meyvelerin ıslanmasını önleyen özel bir polietilen filmin yerleştirildiği uygun bir çerçeve inşa edilerek kapatılır. Bu uygulama Kuzey Avrupa, Amerika ve Avustralya ülkelerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Genellikle kaplama hasattan 3-4 hafta önce uygulanırken, bazı yazarlar kaplamanın sadece yağmurdan önce uygulanması gerektiğini öne sürmektedir. Bu koruma yöntemi etkilidir, ancak çok pahalıdır ve ayrıca meyve olgunlaşmasını 3 ila 5 gün geciktirdiği de tespit edilmiştir.